

Suvestinė redakcija nuo 2021-10-09

Nutarimas paskelbtas: TAR 2021-02-09, i. k. 2021-02494

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL 2021–2030 METŲ BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTŲ EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2021 m. vasario 3 d. Nr. 76
Vilnius

Įgyvendindama 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, 6.9 uždavinį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
n u t a r i a:

1. Patvirtinti 2021–2030 metų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1427 „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais;

2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimą Nr. 137 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Ministrė Pirmininkė

Ingrida Šimonytė

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2021 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 76

2021–2030 METŲ BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS OBJEKTŲ EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMA

Plėtros programos valdytoja – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija

I DALIS PLĖTROS PROGRAMOS PASKIRTIS

1. 2021–2030 metų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa (toliau – Programa) parengta įgyvendinant 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvą 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, vadovaujantis Jungtine panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencija (toliau – Konvencija) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymu.

2. Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme, Branduolinės saugos reikalavimuose BSR-3.1.2-2017 „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas branduolinės energetikos objektuose iki jų dėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną“.

Valstybės veiklos sritis Aplinka, miškai ir klimato kaita
2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) uždavinių įtraukimo į Programą logika Programa skirta NPP 6 tikslo „Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui“ vienam uždaviniui įgyvendinti.
NPP uždavinys, kodas ir pavadinimas 6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyvias atliekas
„NPP uždavinio rodikliai 6.9.1. Pašalintų atliekų, kurių radiologinių savybių vertės neviršija nekontroliuojamųjų lygių (neradioaktyviųjų atliekų), dalis, kai iš viso atliekų ¹ yra 110 000 m ³ (2020 metais – 39 procentai; 2025 metais – 67 procentai, 2030 metais – 89 procentai). <i>Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas įpareigoja siekti, kad radioaktyviųjų atliekų susidarytų kuo mažiau (kaip praktiškai ir pagrįstai įmanoma), todėl VI</i>

Ignalinos atominės elektrinės valdomų visų Lietuvos teritorijoje esančių branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir jų eksploatavimo nutraukimo metu susidariusias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas būtina atskirti nuo neradioaktyviųjų atliekų taip jas tvarkant, kad būtų panaikinta kuo didesnio susidarančių atliekų kiekio radiacinė kontrolė. Atliekos, kurių radiacinė kontrolė bus panaikinta, gali būti pakartotinai panaudotos kaip antrinės žaliavos ar tvarkomos kaip neradioaktyviosios atliekos. Radioaktyviosioms atliekoms atskirti nuo neradioaktyviųjų reikia išmontuoti branduolinės energetikos objektų infrastruktūrą, statinius ir įrangą ir atlikti radioaktyviųjų atliekų pradinį apdorojimą.

6.9.2. Trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų, sudėtų į atliekynus, dalis, kai iš viso atliekų¹ yra 134 232 m³ (2020 metais – 0 procentų; 2025 metais – 8 procentai; 2030 metais – 39 procentai).

6.9.3. Ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų (išskyrus panaudotą branduolinį kurą), sudėtų į saugyklą, dalis, kai iš viso atliekų¹ yra 5 941 m³ (2020 metais – 0,9 procento; 2025 metais – 12 procentų; 2030 metais – 45 procentai).

Rodiklio reikšmėms pasiekti būtina sukurti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir sudėti šias atliekas į radioaktyviųjų atliekų atliekynus. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūra reikalinga radioaktyviųjų atliekų pagrindiniam ir galutiniam apdorojimui atlikti, atliekoms saugoti ir sudėti į atliekynus, kol jų aktyvumas savaime sumažės ir atliekos taps nepavojingos žmogui ir aplinkai.

Programos tikslas – saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytų naštų ateities kartoms. Programa neapima dėl Lietuvos ir kitų valstybių teritorijoje galimų branduolinių ir (ar) radiologinių įvykių / avarijų metu Lietuvos teritorijoje galinčių susidaryti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklų, nes šių atliekų tvarkymo klausimas sprendžiamas atskirai. Pasiekti nurodytus rodiklius galima tik užtikrinus nepertraukiamą visų Programoje numatytų priemonių finansavimą.“

1 problema: Nebaigtas branduolinės energetikos objektų išmontavimas

Sprentinos problemos priežastys:

1. Nebaigtas iškrauti iš energetinių blokų panaudotas branduolinis kuras.
2. Nėra žinomi reaktorių išmontavimo sprendimai / technologijos.
3. Įrangos išmontavimo ir statinių griovimo projektinės dokumentacijos nebuvimas.

Problemos sprendimui numatoma įgyvendinti 1 priemonę „Išmontuoti branduolinės energetikos objektus“.

2 problema: Nebaigtas radioaktyviųjų atliekų pradinis apdorojimas

Sprentinos problemos priežastys:

1. Nebaigtas atliekų rūšiavimas ir dezaktyvavimas.
2. Nebaigti atliekų ir statinių atitikties nebekontroliuojamiems radioaktyvumo lygiams matavimai.
3. Nėra galutinai nustatyti sąlyginių nebekontroliuojamųjų radioaktyvumo lygių verčių ir sąlygų.

Problemos sprendimui numatoma įgyvendinti 2 priemonę „Atlikti radioaktyviųjų atliekų pradinį apdorojimą“.

3 problema: Nebaigtas radioaktyviųjų atliekų pagrindinis ir galutinis apdorojimas ir saugojimas

Sprentinos problemos priežastys:

1. Nebaigtas visų radioaktyviųjų atliekų pakuočių formavimas.
2. Nesukurta būtina visų radioaktyviųjų atliekų saugojimo infrastruktūra.

Sprendžiant problemą numatoma įgyvendinti 3 priemonę „Vykdėti radioaktyviųjų atliekų pagrindinį ir galutinį apdorojimą ir užtikrinti visų radioaktyviųjų atliekų saugojimą“.

4 problema: Neužtikrintas labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyviųjų atliekų galutinis sutvarkymas
<p>Spręstinios problemos priežastys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nėra tiksliai žinomi radioaktyviųjų atliekų kiekiai ir jų galutinio sutvarkymo būdai. 2. Nėra įrengtas (pastatytas, užpildytas radioaktyviosiomis atliekomis ir uždarytas) trumpaamžių labai mažai radioaktyviųjų atliekų atliekynas. 3. Nėra įrengtas (pastatytas, užpildytas radioaktyviosiomis atliekomis ir uždarytas) trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyviųjų atliekų atliekynas. <p>Sprendžiant problemą numatoma įgyvendinti 4 priemonę „Galutinai sutvarkyti labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvias atliekas“.</p>
5 problema: Neužtikrintas panaudoto branduolinio kuro ir kitų ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų galutinis sutvarkymas
<p>Spręstinios problemos priežastys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nėra užtikrintas Giluminio atliekyno projekto, kurį įgyvendina VĮ Ignalinos atominė elektrinė, finansavimas. 2. Nėra žinoma giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno vieta ir šio atliekyno koncepcija. 3. Nepakankami Giluminio atliekyno projekto įgyvendinimo, administravimo ir priežiūros išteklių (<i>žmogiškieji, finansiniai</i>). <p><i>Dėl išskirtinės (geologijos srityje) kompetencijos ir įgaliojimų tvarkyti Lietuvos geologijos duomenis, Giluminio atliekyno projekto planavimo ir įgyvendinimo metu dalį funkcijų gali atlikti tik Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Siekiant užtikrinti Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuolatinį dalyvavimą Giluminio atliekyno projekte, jai turi būti skirtas ilgalaikis tvarus valstybinis finansavimas.</i></p> <p>Sprendžiant problemą numatoma įgyvendinti 5 priemonę „Galutinai sutvarkyti ilgaamžes radioaktyvias atliekas“.</p>
6 problema: Neužtikrintas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymas po 2038 metų
<p>Spręstinios problemos priežastys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nėra žinoma, kokia infrastruktūra bus reikalinga smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti po 2038 metų. 2. Nėra užtikrintas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimo finansavimas po 2038 metų. <p>Sprendžiant problemą numatoma įgyvendinti 6 priemonę „Sukurti smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo po 2038 metų modelį“.</p>

Punkto pakeitimai:

Nr. [798](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-10-08, i. k. 2021-21169

II DALIS FINANSINIŲ PROJEKCIJŲ DALIS

NPP uždavinys	Finansinės projekcijos, tūkst. Eur	Finansavimo šaltiniai
1	2	3

6.9. UŽDAVINYS Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyviausias atliekas	Finansinės projekcijos 2021–2030 metams (įskaitant infliaciją ir rizikas): <u>1 000 974 tūkst. Eur</u> Finansinės projekcijos <u>2031–2038 metams:</u> <u>921 997 tūkst. Eur</u> ² Finansinės projekcijos <u>2039–2138 metams:</u> <u>Apie 3,4 mlrd. Eur</u> ³	Ignalinos programos lėšos (įskaitant Europos Sąjungos ir kitas tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšas), valstybės biudžeto lėšos, Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšos, valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės lėšos.“
--	---	--

Dalies pakeitimai:

Nr. [798](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-10-08, i. k. 2021-21169

III DALIS PRIEMONIŲ RINKINYS

Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinės sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės ¹		Priemonės papildomas požymis: LRV IP, HP, NRD
						2020 m. sausio 1 d.	2030 m. gruodžio 31 d.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Išmontuoti branduolinės energetikos objektus (Numatoma visą įrangą (167 tūkst. t) išmontuoti iki 2034 metų, o visus statinius (149 vnt.) nugriauti iki 2038 metų.)	6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyviausias atliekas	-	-	-	1. Išmontuota įrangos dalis nuo visos išmontuotinos įrangos apimties 2. Nugriautų statinių dalis nuo visos griautinų statinių apimties (įskaitant Maišiagalos	32,78 procento 3,3 procento	74,14 procento 61,07 procento	Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmas

¹ Rodiklių reikšmės pateiktos kaupiamuoju būdu.

					radioaktyviųjų atliekų saugyklą)			
2. Atlikti radioaktyviųjų atliekų pradinį apdorojimą ² (Numatoma pradinį išmontuotinos įrangos radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (167 tūkst. t) atlikti iki 2033 metų.)	6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyvias atliekas	-	-	-	Išmontuotos įrangos radioaktyviųjų atliekų, kurioms atliktas pradinis apdorojimas, dalis nuo visų išmontuotinių įrangų radioaktyviųjų atliekų, kurioms turi būti atliktas pradinis apdorojimas	31,01 procento	74,14 procento	LRV programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmas
3. Vykdyti radioaktyviųjų atliekų pagrindinį ir galutinį apdorojimą ir užtikrinti visų radioaktyviųjų atliekų saugojimą <i>Ignalinos atominės elektrinės išmontavimo metu susidarysiančių visų radioaktyviųjų atliekų pagrindinį ir galutinį apdorojimą, jau susidariusių trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų ir visų ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų pagrindinį apdorojimą numatoma atlikti iki 2038 metų.</i> <i>Bus pagaminta:</i> <ul style="list-style-type: none"> • apie 60 000 m³ (jau pagaminta apie 10 000 m³) trumpaamžių labai mažai radioaktyviųjų atliekų pakuočių; • apie 50 000 m³ (jau pagaminta apie 11 000 m³) trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyviųjų atliekų pakuočių; • apie 14 500 m³ bitumuotų 	6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyvias atliekas	-	-	-	Galutinai apdorotų trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų pakuočių dalis po pagrindinio apdorojimo	20 procentų	50 procentų	LRV programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmas

² Priemonė nustato tik branduolinių objektų išmontuotos įrangos atliekų pradinio apdorojimo rodiklį, neįskaitant statinių griovimo atliekų tvarkymo. Programos parengimo metu įvertintas tik bendras statinių griovimo radioaktyviųjų atliekų kiekis, šių atliekų pradinio apdorojimo rodikliai nėra suplanuoti.

<p><i>trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų padėta į bitumuotų radioaktyviųjų atliekų saugyklą;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>apie 7 500 m³ ilgaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų pakuočių ir padėta į atitinkamas saugyklas;</i> <i>labai radioaktyvių atliekų pakuočių: 98 CONSTOR (jau pagamintos ir padėtos į saugyklą), 18 CASTOR (jau pagamintos ir padėtos į saugyklą) ir 190 CONSTOR M2 (161 vnt. jau pagaminta ir padėta į saugyklą) bus pagaminta ir padėta į saugyklą iki 2023 metų.</i> <p><i>Galutinį ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų ir labai radioaktyvių atliekų apdorojimą numatoma atlikti iki 2070 metų.</i></p>								
<p>4. Galutinai sutvarkyti labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvias atliekas</p> <p><i>Visas trumpaamžes labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvias atliekas planuojama galutinai sutvarkyti jas padedant į atitinkamus atliekynus iki 2038 metų. Šiuo metu radioaktyviosios atliekos negali būti galutinai sutvarkytos, kadangi nėra eksploatuojamų atliekynų: vykdomi labai mažai radioaktyvių atliekų atliekyno pripažinimo tinkamu eksploatuoti programos veiksmai ir pirkimo procedūros mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų atliekyno statyboms.</i></p> <p><i>Trumpaamžių labai mažai radioaktyvių atliekų atliekyno pripažinimo tinkamu</i></p>	<p>6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyvias atliekas</p>	-	-	-	<p>1. Įgyvendinta trumpaamžių labai mažai radioaktyvių atliekų atliekyno pripažinimo tinkamu eksploatuoti programa</p> <p>2. Įgyvendinta trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų atliekyno pripažinimo tinkamu eksploatuoti programa</p> <p>3. Įgyvendintas bitumuotų radioaktyviųjų atliekų saugyklos</p>	<p>0 procentų</p> <p>0 procentų</p> <p>0 procentų</p>	<p>100 procentų</p> <p>100 procentų</p> <p>100 procentų</p>	<p>LRV programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmas</p>

<p>eksploatuoti programoje numatoma, kad įrangos bandymai, naudojant radioaktyviąsias medžiagas, atliekami 2021 metais, jų metu bus pradėtos dėti į atliekyną radioaktyviosios atliekos. Iki 2038 metų į šį atliekyną numatoma padėti apie 60 000 m³ pakuočių.</p> <p>Trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų atliekyno pripažinimo tinkamu eksploatuoti programoje numatoma, kad įrangos bandymai, naudojant radioaktyviąsias medžiagas, atliekami 2025 metais, jų metu bus pradėtos dėti į atliekyną radioaktyviosios atliekos. Iki 2038 metų į šį atliekyną numatoma padėti apie 50 000 m³ pakuočių.</p> <p>Darant prielaidą, kad yra galimybė bitumuotų radioaktyviųjų atliekų saugyklą paversti atliekynu neišimant iš jos atliekų, koncepciją dėl tokio pavertimo planuojama patvirtinti 2025, o projektą 2026 metais. Bitumuotų radioaktyvių atliekų saugykloje yra sudėta apie 14 500 m³ bitumuotų trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų.</p> <p>Apie 30 000 m³ atliekų, esančių pramoniniame atliekų poligone (šiuo metu dėl pasikeitusio atliekų klasifikavimo priskirtinų labai mažai radioaktyvioms atliekoms), planuojama panaikinti radiacinę kontrolę iki 2038 metų.</p>					pavertimo atliekynu programos projektavimo etapas			
5. Galutinai sutvarkyti ilgaamžes radioaktyvias atliekas (Giluminio atliekyno vietos parinkimo tyrimo programą numatoma įvykdyti iki 2047 metų.	6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų	–	1. Patvirtinti giluminio atliekyno vietos parinkimo	1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 2. Lietuvos	Giluminio atliekyno vietos parinkimo tyrimų programos įvykdymo dalis	3 procentai	30 procentų	LRV programos nuostatų įgyvendinimo plano

<i>Preliminariai planuojama, kad giluminis atliekynas bus statomas 2058–2067 metais, eksploatuojamas 2068–2074 metais, uždaromas 2075–2079 metais)</i>	eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyviausias atliekas		kriterijai 2. Pakankamas visuomenės informuotumas	geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos				veiksmas
6. Sukurti smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo po 2038 metų modelį (<i>Smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo po 2038 metų modelį numatoma sukurti 2025 metais.</i>)	6.9. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyviausias atliekas	-	-	-	Sukurtas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo po 2038 metų modelis	0 procentų	100 procentų	LRV programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmas

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [798](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-10-08, i. k. 2021-21169

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. vasario 3 d. nutarimo Nr. 76 „Dėl 2021–2030 metų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo